2026. október 23. ● Kultúra Kovács Emese

6 film, ami más megvilágításba helyezi az 1956-os forradalom történetét

Az 1956-os forradalom történetét nemcsak a tankönyvekből és a korabeli felvételekből ismerhetjük meg. A magyar filmművészet számos alkotása mutatja be, hogyan élték meg az emberek a forradalom napjait, milyen döntések elé kerültek, és hogyan változtatta meg életüket az azt követő megtorlás. Október 23. alkalmából hat olyan filmet válogattunk össze, amelyek személyes történeteken keresztül idézik fel a magyar történelem meghatározó napjait.

Apa – Egy hit naplója (1966)

https://www.youtube.com/watch?v=iK3YPVZMbEM

Szabó István részben saját élményeiből merített, amikor elkészítette az *Apa* című filmjét, amely a **magyar filmtörténet** egyik meghatározó alkotásává vált. A történet főszereplője, **Takó Bence** 1945-ben, kisgyermekként veszítette el édesapját. Mivel mindössze néhány emléket őriz róla, képzeletében fokozatosan legendás hőssé formálja alakját. Az idealizált apakép később minden döntésére hatással van, az 1956-os forradalom idején pedig maga is olyan tettekre vállalkozik, amelyekkel az elképzelt hőshöz próbál felnőni. A film egyik legfontosabb kérdése, hogyan képes az ember elszakadni a múltból örökölt mítoszoktól, és megtalálni saját helyét a történelemben.

Szerelem (1971)

https://www.youtube.com/watch?v=Lf_e3XPgNyw

Makk Károly filmje **Déry Tibor** két novellája alapján készült, forgatókönyvét **Bacsó Péter** írta. A *Szerelem* különlegessége, hogy a politikai elnyomás következményeit nem a hatalom képviselőinek, hanem két nő mindennapjainak bemutatásával érzékelteti. Luca férjét politikai okokból bebörtönözték, ő azonban továbbra is kitartóan várja a hazatérését. Közben idős anyósát is gondozza, akinek azt a történetet meséli, hogy fia Amerikában dolgozik egy filmforgatáson. **A két nő kapcsolatát a közös szeretet tartja össze,** miközben a körülöttük lévő világot egyre inkább áthatja a félelem és a bizonytalanság. A film különösen megrendítő részlete, hogy a férjet alakító **Darvas Iván maga is börtönbe került az 1956-os forradalom után**, így szerepében saját élettapasztalataiból is meríthetett.

Szerencsés Dániel (1983)

https://www.youtube.com/watch?v=irwemvKkceI

Az 1956-os forradalom leverése után mintegy 200 ezer magyar hagyta el az országot. **Sándor Pál** filmje azoknak az embereknek a dilemmáját mutatja be, akiknek egyik napról a másikra kellett dönteniük arról, hogy Magyarországon maradnak, vagy külföldön próbálnak új életet

kezdeni. A két főszereplő, **Szerencsés Dániel és Angeli Gyuri 1956 végén indul útnak a nyugati határ felé**. Dániel a szerelmét szeretné követni Amerikába, Gyuri számára viszont a menekülés elsősorban a túlélés lehetőségét jelenti. Egy határ menti szállodában várakoznak arra a teherautóra, amelynek Ausztriába kellene vinnie őket. A bizonytalan helyzetben azonban egyre több kérdés merül fel bennük: mit hagynak maguk mögött, és valóban jobb élet vár-e rájuk a határ túloldalán? A *Szerencsés Dániel* nem a forradalom harcaira, hanem az azt követő időszak egyik legnehezebb személyes döntésére helyezi a hangsúlyt.

Napló apámnak, anyámnak (1990)

https://www.youtube.com/watch?v=IwSfz_MKrKQ

Mészáros Márta önéletrajzi ihletésű *Napló*-trilógiájának záródarabja **az 1956-os forradalom leverését és az azt követő megtorlások időszakát dolgozza fel.** A történet középpontjában Juli áll, aki Moszkvában tanul filmrendezést, és csak november 4. után tud visszatérni Magyarországra. Távollétében nevelőapja, János aktívan részt vett a forradalmi eseményekben, ezért Julival egy időre Ausztriába menekülnek. Hazatérésük után azonban szembesülniük kell azzal, hogy a politikai megtorlások korántsem értek véget. A film egyik legfontosabb sajátossága, hogy a történelmi eseményeket személyes emlékekkel kapcsolja össze. **Nagy Imre** alakja és a később nemzeti emlékhellyé váló **301-es parcella** is megjelenik benne, így a korszak korábban elhallgatott történetei is hangsúlyt kapnak.

Kolorádó Kid (2009)

https://www.youtube.com/watch?v=L0Mo-Gv0BMo

Vágvölgyi B. András filmje egészen más szemszögből közelíti meg az 1956-os forradalmat. A történet főszereplője, Kreuzer Béla nem klasszikus forradalmi hős, hanem egy fiatalember, aki szereti a nőket, a szórakozást és a lóversenyfogadást. **1959-ben azonban váratlanul letartóztatják.** Eleinte azt gondolja, hogy valamelyik fogadási ügye miatt került bajba, hamarosan viszont kiderül, hogy a hatóságok a forradalom alatt betöltött szerepével kapcsolatban akarják kihallgatni. A börtönben folytatott beszélgetések és visszaemlékezések révén fokozatosan kirajzolódnak az 1956-os események, köztük a Corvin közben történtek is. A film **Eörsi István** börtönélményeire és **Eörsi László** történeti kutatásaira támaszkodik. Különlegessége, hogy a forradalmat nem idealizált szereplőkön, hanem hétköznapi, olykor esendő embereken keresztül mutatja be.

A vizsga (2011)

https://www.youtube.com/watch?v=8rK8EARPDp0

Bergendy Péter történelmi thrillere már a forradalom leverése után, **1957 karácsonyán játszódik**, amikor a hatalom minden korábbinál nagyobb figyelmet fordít saját embereinek ellenőrzésére. A főszereplő, Jung András titkos ügynökként dolgozik, ám felettesei úgy döntenek, hogy egy különleges vizsgálatnak vetik alá. Egy szemközti lakásból figyelik minden mozdulatát, miközben ő mit sem sejt arról, hogy valójában saját megbízhatósága a tét. Amikor feltűnik egy titokzatos nő, és eltűnik egy fontos ügynöklista, kezdetét veszi egy kiszámíthatatlan játszma, amelyben senki sem lehet biztos abban, hogy kiben bízhat meg. *A*

vizsga elsősorban **azt mutatja meg, milyen légkör uralkodott Magyarországon a forradalom utáni években**. A megfigyelések, a besúgóhálózat és az állandó gyanakvás világában még a rendszer kiszolgálói sem érezhették magukat biztonságban.